

SIINA TIURANIEMI

Marjaniemi

Marjaniemi

SIINA TIURANIEMI

Marjaniemi

DOCENDO

Ensimmäinen painos

© Siina Tiuraniemi ja Docendo 2026

www.docendo.fi

Docendo on osa Werner Söderström Osakeyhtiötä.

Lönnrotinkatu 18 A, 00120 Helsinki

Sitaatit:

s. 5: Madonnan kappaleesta Like A Prayer, sanoitus Madonna ja Patrick Leonard

s. 183: Dolly Partonin kappaleesta Two Doors Down, sanoitus Dolly Parton, © Sony/ATV Music Publishing LLC.

s. 213: ”Sä kasvoit neito kaunoinen”, suomalaisesta kansanlaulusta Lapsuuden toverille.

Kansi: Sanna-Reeta Meilahti

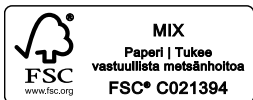
Graafinen suunnittelu ja taitto: Taittopalvelu Ylivoeto Oy

ISBN 978-952-850-797-0

Painettu EU:ssa

Tuoteturvallisuuteen liittyvät tiedustelut:

tuotevastuu@docendo.fi

Life is a mystery.

- MADONNA, LIKE A PRAYER

AAMUYÖ

1

Kun Marjaniemeä katsoo elokuisena yönä riittävän korkealta, huomaa miten ihminen on erotellut maan mielensä mukaan täsmällisesti rajatuiksi länteiksi, jotka jakautuvat orgaanisesti kiemurtelevien pienten teitten varsille. Marjaniemi pötköttää siinä sopusointuisena ja lauhkeana Itä-Helsingin syleilyssä. Yhdellä Marjaniemen laidalla rellottaa vanha kunnan Itämeri, öisen harmaanvihreänä, kesäisen muhkeat ja hyvinvoivat sinilevämatot koristavat rantoja. Itämeri on ollut siinä kauan, paljon kauemmin kuin Marjaniemi on ollut Marjaniemi, paljon kauemmin kuin ihmiset ylipäättään alkoivat toheltaa sen rannoilla ja antaa asioille itse keksimiään nimiä. Itämerelle Marjaniemellä ei ole erityistä merkitystä, meri pysyy omalla alueellaan märkänä ja eläväisenä, maa kohoaa sen yläpuolelle, koska niin maa eroaa merestä.

Ihmiselle on tyyppillistä haluta tehdä pesänsä toisten ihmisten läheisyyteen. Jotkut ihmiset haluavat asua

hyvin lähellä toisiaan, toiset taas tarvitsevat isomman alueen, mutta keskimäärin heitä yhdistää se, että he haluavat lähistölleen muita ihmisiä. Perheenjäseniä, naapureita, ohikulkijoita, kanssa-asujia. He asettuvat koteihinsa, kerääntyvät ryppäisiin, joissa kipittävät samoja polkujaan päivästä toiseen, mielestään vapaina, mutta kauempaa katsoen lähes aina samassa rytmissä pientä elämäänsä yhdessä touhuten. Ihmiset pitävät kodeistaan ja tavoistaan, reiteistään ja toisistaan.

Korkealta kaikki Marjaniehemessä näyttää hyvin samanlaiselta, kaikki tontit yhtä isoilta, talot viattomilta pikku palikoilta, ihmispesiltä, joissa on kaikissa katto, seinät ja ikkunat, sekä ovet, joista ihmiset vipeltävät sisään ja ulos. Kuin kaikki olisi jaettu maailmassa tasan ja reilusti. Mutta mitä lähemmäs syöksymme maata kohti, sitä paremmin näemme, että kaikki talot ja tontit ovatkin keskenään erilaisia. On unohdettuja tontteja, joilta on purettu vanhaa, on villiintyneitä vadelmapensaita, suuria puita, viinimarjapensaita, köynnöksiä, köyryselkäisiä omenapuita, kutsumattomia kasveja. On juuri rakennettuja tontteja, joilla kasvaa vain pari nuorta kirsikkapuuta ja ruohikkoa hallitsee armoton robottiruohonleikkuri. On purettuja taloja, hylättyjä taloja, on valtavia uusia taloja, joiden seinien tilalla ikkunat katsovat vakavasti ja tyyninä merelle, on vanhempia tasakattoisia taloja, joiden pihaa suojaa autotalli ja tiivis orapihlaja-aita, siellä saa puuhata rauhassa omia yksityisiä asioitaan, ja sitten on vielä vanhempia taloja, persoonallisia, puisia, peltikattoisia, elämän valtaamia, jotka näyttävät siltä

kuin olisivat vahingossa unohtuneet siihen, kuin niille ei olisi muistettu kertoa, että tämmöisten talojen aika täällä on kuulkaa jo ohi, on koittanut lasin, betonin ja metallin aika, puisten röttelöiden kannattaisi nyt ymmärtää lahota pois ja antaa tilaa uudelle.

Lempilä on yksi niistä vanhoista, joiden olisi pitänyt ymmärtää jo luovuttaa uuden edessä, mutta siinä se edelleen havisee ja huokuu. Se rakennettiin 40-luvun lopulla, sodan jälkeen, toiveikkaana, täynnä odotusta ja uutta elämää. Silloin se oli nuori talo, punainen ja raiakas, tuore ja tuoksuva, valmiina kaikkeen, koti ihmisille. Sitten kului aikaa, yllättävän nopeasti vuodet juoksivat ohi kuin nuoret oravat, ja nyt kattoa on paikattu, savupiipusta on pudonnut tiili, maali on rapissut, hiljalleen kaikki alun perin suoraan asetettu on siirtynyt vähän vinoon. Lempilä on juurtunut paikalleen, ja kaikenlainen elävä on kiivennyt siihen perustuksista savupiippuun, se on muuttunut osaksi Marjaniemen maaperää ja ekologiaa niin tiukasti, että se tuntuu lähes ikuiselta. Kasvit ovat asettuneet sen ympärille, puut luikertaneet juurensa sen alle, sammal laskeutunut katolle, pääskysyet tehneet pesän räystään reunalle, muurahaiset keittiön portaiden alle, sokeritoukat asettuneet viemäreihin ja hiiret seinien rakoihin. Sienten rihmastot kulkevat kaikkialla. Lempilä on koti kaikille, sitä hallitsee tasainen ja hyvinvoiva elämä.

2

Lempilän takaovi avautuu äänettömästi ja sisään keittiöön pujahtaa kapea, sulava hahmo. Hän on Ahma. Hän sulkee oven perässään ja hiipii tottuneesti ja äänettömästi keittiön läpi ja aulan vanhan laotalattian yli kuin jonkin Amerikan alkuperäiskansan edustaja. Hän tietää mitkä lankut narahtavat ja välttää niistä jokaisen. Aulan nurkassa koira nostaa päätään, mutta ei jaksa nousta tutun ihmisen takia ylös, koska on kuitenkin yö ja joskus koirienkin täytyy nukkua.

Ahma livahtaa vessaan, sitaisee siniset hiuksensa poninhännälle. Hän avaa hanan niin pienelle, ettei siitä kuulu ääntä, ja pesee kasvonsa. Hän osaa tehdä kaiken nopeasti ja täysin äänettömästi, hän on harjoitellut, hän on ylpeä siitä. Koska nyt on tärkeämpää olla nopea ja hiljainen kuin tehokas, lopputulos muistuttaa pandakarhua, mutta ei se mitään haittaa. Aina parempi vähän pesua kuin ei yhtään pesua, Ahma tuumii ja irvistää peilille niin kuin kuvittelee pandan irvistävän. Hän pullistaa poskensa

täyteen ilmaa ja katselee tyytyväisenä kosteaa naamaansa peilistä. Hän pesee hampaansa sähköhammasharjalla, jota ei käynnistä, pissaa, mutta jättää pöntön vetämättä, yöllä on tehtävä valintoja, ja avaa oven äänettömästi.

Oven takana seisoo hänen äitinsä.

– Vittu äiti! Ahma kiljahtaa ja lyö säikähtäneenä käden suunsa päälle.

– Vittu Ahma! kuiskaa äiti. – Tiedätkö mitä kello on?

– Tiedän, sanoo Ahma, nostaa leukansa pystyyn ja astuu häntä puolta päätä lyhyemmän äitinsä ohi. – Kymmenen yli kaksi.

Ahman äidin nimi on Astrid. Hän asuu Lempilän suurimmassa huoneessa, jonka vieressä on pienempi Ahman huone. Astridin huoneen ovi on keittiössä, Ahman aulassa, joten Ahma oli ajatellut, että hän voisi levitoida itsensä äänettömästi sänkyynsä ja nukahtaa tyytyväisenä ilman, että äiti huomaa, mutta nyt kun äiti on tuossa, Ahma ei enää jaksaa hiippailla vaan astuu ihan tavallisin askelin keittiöön syömään iltapalaa. Se tuntuu vähän pahalta, koska hän pesi jo hampaat, mutta silloin pestessään hän ei tiennyt, että iltapala on mahdollinen, joten tässä sitä ollaan. Joskus voi elää vähän vaarallisesti, Ahma ajattelee, ottaa kaapista siemennäkkäriä ja jääkaapista punajuurihummusta, koska se on ensimmäinen asia, joka osuu käteen.

– Missä sinä olet ollut? äiti kysyy ja nojautuu kädet puuskassa keittiön ovenpieleen.

– Ulkona vaan, Ahma sanoo ja keskittyy levittämään näkkärilleen purppuraista möhnää, josta hän ei

oikeastaan edes pidä, mutta sitä hän siitä huolimatta näköjään nyt aikoo syödä.

– Missä ulkona vaan? Kenen kanssa? Mikset sinä vastaa puhelimeen?

– Äiti minä olen neljätöistä.

Ahma katsoo äitiään kyllästyneenä. Äiti katsoo häntä takaisin järkähtämättömänä. Äiti on häntä lyhyempi ja muutenkin pieni, mutta tuntuu välillä kokoaan merkittävästi isommalta.

– Kyllä minä tiedän miten vanha sinä olet. Minä haluan tietää missä minun alaikäinen lapseni luuhaa yöllä ja kenen kanssa.

– Sannin ja Taavin kanssa. Puhelin unohtui äänettömälle. Anteeksi, sanoo Ahma ja katsoo vetoavasti suurilla, tällä hetkellä hyvin pandamaisilla silmillään äitiinsä.

Äiti istuu pöydän ääreen, murtaa palan näkkäriä ja levittää sille hummusta.

– Sinun piti tulla viimeistään yhdeltätöistä.

– Niin. Anteeksi, Ahma toistaa, eikä jaksakaan peittää silmien pyöräytystä.

– Ymmärrätkö, että minä olisin todella paljon vähemmän vihainen, jos en olisi maannut täällä tunteita sydän kurkussa miettimässä missä sinä olet. Olisi paljon järkevämpää laittaa viesti missä olet ja kenen kanssa, niin minun ei tarvitsisi huolehtia, äiti jatkaa saarnaansa.

– Sitten sinä vastaisit, että tule heti kotiin, Ahma huomauttaa.

– Niin vastaisinkin. Mutta ainakin tietäisin, että olet elossa, äiti sanoo.

Ahma katsoo äitiä ja miettii, ymmärtääkö tämänkin, miten hölmö tämä keskustelu on. He molemmat tietävät, että on tilanteita, jolloin on parempi pyytää anteeksi kuin lupaa. Tässä he kuitenkin yhdessä leikkivät tätä leikkiä, jossa äiti on äiti ja Ahma on lapsi ja sitten he sanovat vuorotellen näitä repliikkejä. Sitten kun Ahma itse on jonkun vanhempi, hän aikoo antaa lapsen tehdä ihan mitä haluaa. Äidin pitäisi jo tietää, että Ahma on fiksu, itsehän hän on Ahman tehnyt.

– Eikä sinun tarvitse huolehtia, Ahma väittää, vaikka tietääkin, että kaikesta ja kaikista huolehtiminen on äidin ykkösharrastus.

– Totta kai minä huolehdin, pöljä, kirahtaa äiti ja puraisee näkkäriä.

– Jos minun ei pitäisi olla kotona yhdeltätoista, minä en olisi myöhässä, Ahma huomauttaa.

Äiti ei sano enää mitään. He syövät yhdessä näkkäriä, rouskuttelevat ja huokailevat. Keittiössä on pimeä elokuun yö, mutta he tuntevat talon niin hyvin, etteivät tarvitse enempää valoa. Ahma nousee, sekoittaa kahteen lasiin kaakaota, kilkuttaa kahdella kädellä yhtä aikaa lusikkaa lasin reunoja pitkin ja tuo ne pöytään. He molemmat hörppivät kaakaota ja katselevat ikkunasta pimeään yöhön, rakkaaseen puutarhaan.

★

Ikkuna on vanha ja lasi vääntyillyt, Astrid rakastaa sitä juuri siksi. Ulkoa kuuluu mustarastaan laulu lämpimässä yössä. Kun he saavat näkkärinsä syötyä, Ahma laittaa hummuksen takaisin jääkaappiin ja silittää ohimennen äitinsä tukkaa.

– Hyvää yötä äitipallero, hän kuiskaa ja pujahtaa aulan läpi omaan huoneeseensa.

– Hyvää yötä, sanoo Astrid ja katsoo kaakaolasiinsa.

Koira löntystelee hänen viereensä, laskee kauniin päänsä hänen syliinsä ja katsoo häntä odottavana. Astrid laskee kätensä koiran pään päälle ja silittää sitä.

– Sinä sentään olet aina siellä missä pitääkin, Astrid kuiskaa. – Ethän Raivo ikinä muutu.

Raivo katsoo häntä ja jos se olisi ihminen, se sanoisi, että en varmasti muutu, ystävä. Tai sitten se sanoisi, että voisin itsekin ottaa vähän iltapalaa, esimerkiksi sen maksalaatikon lopun, jonka juuri näin vilaukselta jääkaapissa.

Astrid katsoo uupuneena ikkunasta eikä jaksa nousta mennäkseen nukkumaan. Hän ei oikeastaan pidä nukkumaan menemisestä, juuri ennen nukahtamista tulevat ahdistavimmat ajatukset ja liian väsyneenä ne ovat pahimpia. Hänen elämässään ei ole mikään kovin huonosti, kaikki on oikeastaan varsin hyvin, mutta silti juuri ennen nukahtamista kaikki vähän pelottaa. Toisaalta ei valvomiseenkaan auta, joten hän pyöräyttää kaakaota lasissaan ja kaataa loput suuhunsa. Nyt hän sentään tietää, että Ahma on tallessa omassa sängyssään. Hän nousee, nostaa kädet ylös ilmaan, kääntää katseen kattoon ja

hengittää syvään sisään, hän sulkee silmänsä ja hengittää hitaasti ulos samalla kun antaa käsien laskeutua kylkien viereen. Täytyy vain rauhoittua. Kaikki on hyvin. Hän vie Ahman lasin ja omansa tiskikoneeseen, pyyhkäisee keittiön pöytäliinalta näkkärin muruset ja tallustaa huoneeseensa. Raivo asettuu makaamaan pöydän alle ja kuvittelee saavansa nukkua, mutta on väärässä.

3

Ulko-ovi avautuu sillä tavalla kuin sen avaa ihminen, joka on todella humalassa ja yrittää olla hiljaa ja kuiskailla ja hiippailla, mutta tekee kaiken niin ylikorostetusti, että aiheuttaa oikeastaan vain kauheaa meteliä. Tämä ihminen on Niklas. Hän ei asu tässä talossa, eikä kukaan ole tälläkään kertaa kutsunut häntä, mutta siinä hän joka tapauksessa taas on.

– Hyss! Niklas huutokuiskaa takanaan tulevalle henkilölle.

Hänellä on tapana tuoda mukanaan vieraita ihmisiä. Useimmiten, mutta eivät aina, vieraat ihmiset ovat naisia, jotka hän vie vintin vierashuoneeseen, ja aamulla ne poistuvat eivätkä tule koskaan takaisin. Naiselta tämäkin vieras vaikuttaa. Hän on merkittävästi pienempi kuin Niklas, ääriviivoiltaan pehmeä, hänellä on kevyt mekko ja sandaalit.

Nyt Niklas astuu sisään samalla kun katsoo taakseen ulos ja törmää Raivoon. Raivo olisi halunnut nukkua

keittiön pöydän alla, mutta koska on koira, hän ei voinut vain antaa ihmisten tunkea kotiinsa tutkimatta asiaa. Toki Raivo on jo ymmärtänyt, että kyseessä on taas tämä sama rasittava heppu, joka pyörii täällä jatkuvasti eikä erityisemmin perusta Raivosta, joten ei Raivokaan hänestä. Siksi Raivo haluaa osoittaa, että nämä ihmiset eivät ole erityisen tervetulleita, ja työntyy heidän eteensä, kun he yrittävät tunkea sisään ovesta jotenkin kuin se olisi liian pieni heille.

Niklas työntää Raivoa kauemmas ja suhisee sille, että ole hiljaa, vaikkei Raivo ole sanonut yhtään mitään. Raivo tarkistaa Niklaksen perässä sisään astuvan ihmisen, joka antaa kohteliaasti Raivon haistella kättään ja sitten taputtaa Raivoa ystävällisesti kylkeen. Asia tuntuu niiltä osin olevan kunnossa, joten Raivo laskeutuu makaamaan sisääntulossa lattialle pudonneen takin päälle ja antaa hölmöjen ihmisten mennä keskenään peremmälle.

Tyttö potkii jalastaan sandaalit oven viereen samalla kun Niklas vetää häntä vauhdilla kädestä perässään suoraan portaikkoon. Tyttö yrittää hidastaa ja katsella ympärilleen, mutta Niklaksella on kiire. Niklas on huomattavasti enemmän humalassa kuin tyttö. Niklaksen yleensä täydellisessä ojenuksessa oleva kampaushampsoittaa vähän toiselta puolelta ja hän horjahtelee. Tyttö kävelee melko suoraan ja vaikuttaa uteliaalta.

Niklas kiskoo tytön ylös portaita pieneen vieras-huoneeseen, joka on oikeastaan vain isohko, pitkulainen komero, jossa on viisto katto. Siellä on seinillä hyllyjä, perällä salmiakin muotoinen ikkuna ja lattialla ohut

patja, jolla Niklas nukkuu täällä ollessaan, eli usein. Mutta koska hän ei oikeastaan asu täällä, täällä ei ole mitään hänen tavaroitaan. Vain patja, tyynty ja peitto, ja nurkassa tuopillinen pölyistä vettä. Hyllyt pullistelevat muiden ihmisten tavaroita, talvivaatelaatikoita, pala-pelejä, luistimia, askarteluja, tyyntyjä ja peittoja, kenkiä. Niklas painaa oven kiinni heidän perässään ja sytyttää katon kirkkaan loisteputkivalon.

– Kiva sisustus, sanoo tyttö ja pyörähtää ympäri ahtaassa huoneessa.

Tyttö vetää ohuen mekon päänsä yli ja hyppää patjalle istumaan. Niklas seisoo kädet pitkin vartalon sivuja ja tuijottaa häkeltyneenä. Mitä tämä nyt oikein on.

– Niin? tyttö kysyy.

– Niin? Niklas toistaa.

– Ajattelitko riisua vaatteet vai miten?

Niklas hätkähtää vähän niin kuin hereille, vaikka ei tosiaan nukkunut, enemmänkin päinvastoin, hän oli niin hereillä, että oli lähes poissa, ja tarttuu vyöhönsä. Hän kiskoo paidan pois, shortsit pois, alushousut, eikä sen jälkeen tiedä mitä tekisi, joten hän seisoo siinä missä äskenkin, samalla tavalla, mutta alasti. Tyttö istuu patjalla, jalat suorina edessään, nilkat ristissä, ja katselee häntä huvittuneen näköisenä, ja hän tuntee itsensä konkreettisesti hyvin alastomaksi, loisteputkikin tuntuu yhtäkkiä niin kirkkaalta. Tytön pyöreä maha peittää pikkuhousujen vyötärönauhan, ja rinnat kohoavat siinä yläpuolella kuin kaksi täydellistä vesi-ilmapalloa. Niklasta ei haittaa olla alasti, hän tietää näyttävänsä

hyvältä ja on nähnyt sen eteen paljon vaivaa, mutta juuri nyt, tytön lievästi huvittuneen katseen alla, hän yhtäkkiä tuntee itsensä vähän naurettavaksi.

– Sinä olet tosi kaunis, sanoo Niklas, koska se on totta ja myös, koska niin yleensä kuuluu sanoa, tosin yleensä hän on säästänyt lauseen eri tilanteeseen.

– Kiitos, sanoo tyttö. – Kyllä minä tiedän.

Sitten Niklas ei tiedäkään mitä sanoa. Hänen tavalliset repliikkinsä eivät sovi tähän näytelmään. Hän tiedostaa liian hyvin kirkkaan kattovalon, sen, että tuo lähes alaston tyttö tuijottaa häntä alaviistosta patjalta, ja kaikkein eniten hän tiedostaa sen, että kaikki se veri, jonka pitäisi olla hänen peniksessään eli tatissaan eli dikissään eli munassaan, on yhtäkkiä hänen kasvoissaan, ja tyttö ei ollenkaan katso hänen kasvojaan, vaan juuri sinne missä verta ei ole.

– Ei meidän tarvitse panna, jos et halua, sanoo tyttö ja siirtää katseensa hänen jalkojensa välistä hänen punaisiin kasvoihinsa. – Minä luulin, että sinä haluat, kun itse pyysit minut tänne.

– Ei kun kyllä minä haluan, Niklas väittää, ja se on totta, mutta tämä kaikki on vain liian hämmentävää juuri nyt.

– Ai, sanoo tyttö ja katsoo taas hänen munaansa eli mulkkuaan.

– Joo, sanoo Niklas ja tuntee, miten mulkku eli kikkeli eli kyrpä pienenee entisestään.

– Tulisitko sitten tänne. Se on yleensä helpompaa, jos toinen on vähän lähempänä, sanoo tyttö ja ojentaa kättään.

Niklas irrottaa paljaat nihkeät jalkansa lattiasta ja polvistuu tytön viereen patjalle. On niin kuumakin. Pitkä helle on hautonut komeron seisovan ilman paksuksi. Tyttö katselee häntä edelleen hymyillen ja ilmeisesti odottaa jotain, mutta Niklas ei tiedä tarkalleen mitä. Tai hän tietää noin yleisesti, mikä odotushorisontti on, hän on kyllä aivan kokenut näissä asioissa, mutta tämä koreografia on erilainen kuin se, mihin hän on tottunut, joten hän ei tiedä mihin suuntaan liikkua tai mitä hänen pitäisi tehdä. Lopulta, kun on kulunut noin puolisen vuotta, tai siltä se tuntuu, Niklas ei ole ihan mukana ajankulussa, tyttö yhtäkkiä tarttuu hänen kyrpänsä eli elimeensä ja alkaa liikutella kättään eestaas. Toisen kätensä hän asettaa kiveksille eli kasseille ja puristaa niitä. Oh! ajattelee Niklas. Ohhoh. Hän sulkee silmänsä.

– No niin, sanoo tyttö iloisesti ja jotenkin liian pirteästi tähän tilanteeseen, jonka Niklas oli ajatellut eteerisemmäksi kuin se on.

– Joo, kuiskaa Niklas. – Sinä olet siis ihan tosi kaunis.

– Sinä sanoit sen jo, sanoo tyttö.

Tyttö irrottaa kätensä kiveksistä, kiemurtelee ulos pikkuhousuistaan, tarttuu Niklasta kädestä ja vie käden haarojensa väliin. Hän ohjaa Niklaksen sormet häpyhuulien väliin ja liikuttaa Niklaksen kättä hitaasti. Jostain sieltä syvyyksistä nousee ihmeellinen lämpö ja kosteus. Niklas ajattelee jotain alkukantaista naiseuden ydintä, lootuskukkaa, jumalatarta. Ooh, Niklas ajattelee ja tuntee, miten yhtäkkiä kaikki veri hänen kasvoistaan valuu haarojen väliin, ja hän on oikeastaan vähän ihmeissään,

Yhteen helteiseen vuorokauteen voi tiivistyä paljon elämää: draamaa ja poliiseja, ihastumisia ja arkkivihollisia – ja yhdet elämänmakuiset pihajuhlat.

Kirjastolaisten ränsistyneessä talossa asuvat yksinhuoltajaäiti Astrid, sinitukkainen teini Ahma, kellariin jumittunut Nelli, rauhaa kaipaava Ville ja vessaan lukittautuva Hakim. Vaikka naapurikommelluksia seuraisi vain vuorokauden, ei pidä koskaan aliarvioida sitä, paljonko lyhyessä ajassa ehtii tapahtua.

Marjaniemi on hauska ja nautittava lukukokemus. Romaani kuvaa oivaltavasti Lempilän talon yhteisöllistä asumista ja ihmisen ja tämän ongelmien mitättömyyttä suuressa mittakaavassa. Tärkeiksi nousevat kysymykset kodista ja perheestä: rajaavatko kotia vain seinät vai onko koti siellä, missä perhekin? Entä voiko oman perheensä valita itse?

ISBN 978-952-850-797-0 | 84.2

www.docendo.fi **DOCENDO**

Kannen suunnittelu: Sanna-Reeta Meilahti

Kannen kuvat: Unsplash+